ಡಾ|| ಕೆ. ಜಿ. ವಸಂತ ಮಾಧವ*

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಂಗುಮಠ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕದ 'ಮಠಗಳ' ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಇವುಗಳ ಪಾತ್ರಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಶಾಸನಗಳು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಶಾಸನಗಳ ಕಾಲ ಹದಿನಾಲ್ಕರಿಂದ ಹದಿನಾರನೆ ಶತಮಾನಗಳು. ಈ ಶಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಮಠಗಳು[1] ಕರಾವಳಿಯ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಮಶಾಸ್ತ್ರ ದಂತೆ ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆಗಳು ಯತಿಗಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಂಗು ಮಠವು ಒಂದು.

ಈಗಿನ ಆದಿಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಂಗು ಮಠವಿದೆ. ಇದು ಶಿಲೆಯಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಜನಜ್ಜನಿತ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಈ ಮಠವು ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿಯೇ ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪ್ರತಿಪಾದಕರಾದ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ರಥಮ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಸಿದರು. ಇಷ್ಟಲ್ಲದೆ, ಇವರು ದ್ವಾರಕೆಯಿಂದ ಬಂದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರಂತೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಈ ಮಠವನ್ನು ಘಟ್ಟದ ಮೇಲಿನಿಂದ ಕರಾವಳಿಯ ಕಡೆಗೆ ವಲಸೆಗೆ ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಈ ವಲಸೆಗೆ ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅಡಿಕೆ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಇವರು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಈ ಮಠಕ್ಕೆ ತೋಟಂತಿಲ್ಲಾಯ ಅಥವಾ ಕೊಂಗು ಮಠವೆಂದು ಕರೆದರು.[2]

ಇಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ನಾಲ್ಕು ಶಿಲಾ ಶಾಸನಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವು ಈ ಮಠದ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸನಗಳು ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಹದಿನೈದನೆ ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲದವುಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವ ಮತ್ತು ವೈಷ್ಣವ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳ ಲಿಪಿ ಮತ್ತು ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ.

---

* ರೀಡರ್ ವಿಜಯಾ ಕಾಲೇಜು ಮೂಲ್ಕಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ, ೫೭೪ ೧೫೪

1 ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಬಾರಕೂರು ಶಂಕರ ದೇವರ ಮಠ, ಇಲ್ಲಿರುವ ಅನಂದ ಸರಸ್ವತಿ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳ ಶಿಷ್ಯ ಅಮ್ರುತೇಂದ್ರ, ಆಜಲು ಸೆಟ್ಟಿ, ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಮಠ, ಬಡಗಣ ಕಡೆಯ ಮಠ, ಮೂರ್ತಿ ದೇವರ ಮಠ, ಭಂಡಿಯ ಮಠ, ಪಾರಂಪಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿನ ವಿಷ್ಣು ಮೂರ್ತಿ ದೇವರ ಮಠ, ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿರುವ ಯತಿ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಕಾಶ, ಕೋಟೇಶ್ವರದ ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯ ಮಠ ಇವುಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿವೆ S99 Vol Vii No, 335, 333, 332, 330, 326. 325, ಅದೇ IX P II No 673. Annual Report on Indian Epigraply (ARIE) 1971 No B 229, ಈ ಮಠಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಕ್ಕೆ ನೋಡಿ-ಗುರುರಾಜ ಭಟ್ಟ, Studies in Tuluva History and culture P 339

2 ಕೆಸಗಾರು ಮಾಧವ ರಾವು 'ಆದಿ ಉಡುಪಿ ಕಂಗು ಮಠ' ಜೀವ್ರೋತ್ತಮ, ಕುಮುದಾ ಫೆಬ್ರವರಿ ೨೬ ೧೯೭೩-PP 59-60 ARIE 1972 P 9

ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳ :

ಇಲ್ಲಿರುವ ಒಂದನೆ ಶಾಸನವು ಶ. ಕ. ೧೩೦೧ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಿ ಸಂವತ್ಸರ ಆಶ್ವಿಜ ಶುದ್ಧ ೧೦ ರ ಕಾಲದ್ದು (ಅಕ್ಟೋಬರ ೫-೧೩೭೯),[3] ಇದರ ಸಾರಾಂಶವೆಂದರೆ ಶಿವನಿಡಂಬೂರರ ಮಗ ಅಣ್ಣನಿಡಂಬೂರನು ಈ ಕಂಗು ಮಠದ ಯತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀವರ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ಭೂಷಣ ತೀರ್ಥರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟದಾನ. ದಾನದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಈ ಮಠದಲ್ಲಿನ ಯತಿಗಳು ನಡೆಸುವ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಮತ್ತು ರಾಮದೇವರ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಯಾವ ಅಂತಕ ಇಲ್ಲದೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದು. ಈ ಭೂದಾನದ ಸ್ಥಳಗಳು ನಿಡಂಬೂರು ಬಯಲು, ಕಡಪಾಜೆಯ ಸಾಲು ಬಯಲು, ಬಾಗಿಲ ಬೆಟ್ಟುಗಡ್ಡಿಗಳು ಇಷ್ಟಲ್ಲದೆ ಈ ದಿನ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಭೂವರ್ಗದಾರರಾದ ಪಡುವಾತ ನಾಯದ, ವಾಸುನಿಡಂಬೂರು, ಉಣಿರಾಯರ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಕಲ್ಲಂ ಬಳಿ ಕಾಂತರ ಕೊರಕನಗದ್ದೆಯ ಉಲ್ಲೇಖವಿರುವುದು ಗಮನಿಸುವಂತಾದ್ದು. ಒಟ್ಟನಲ್ಲಿ ಈ ದಾನಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಾಯದ, ಮತ್ತು ಕೆಳಜಾತಿಯವರು ಕೃಷಿಕರಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಈ ಶಾಸನದ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಶಾಸನವು ಬಾರಕೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವೀರ ಹರಿಯಪ್ಪ ವೊಡೆಯರ ನಿರೂಪದಿಂದ ಬೊಮ್ಮರಸನು ಆಳಿಕೊಂಡಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದೆ.

ತೇದಿ ಇಲ್ಲದ ಇಲ್ಲಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಶಾಸನವು ಈ ಮಠದಲ್ಲಿ ರಾಮದೇವರ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಮತ್ತೆ ಇದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಕೊಡೆವೂರ ಅಧಿವಾಸ ಮತ್ತು 'ಜನನಿ'ಗಳು ಒಡಂಬಟ್ಟು ಮಲ್ಲಪ್ಪ ವೊಡೆಯರು ಕೊಟ್ಟ ದಾನದ ವಿವರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.[4] ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ ಮಲ್ಲಪ್ಪ ಒಡೆಯರು ಬಾರಕೂರು ರಾಜ್ಯ ಪಾಲಕ. ಇವನು ೧೩೮೬ ರಿಂದ ೧೩೯೦ ರವರೆಗೆ ಹರಿಹರ ರಾಯನ ನಿರೂಪದಿಂದ ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ಆಳಿಕೊಂಡಿದ್ದ[5] ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಮಠದ ಉಲ್ಲೇಖವಿದ್ದು ಯತಿಗಳ ಹೆಸರು ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದು ಒಂದು ಗೂಢ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ದಾನ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೊಡವೂರ ಜನನಿಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಕೊಡೆವೂರ ಅಧಿವಾಸದಲ್ಲಿ ರಾಮನ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ಈ ಶಾಸನದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿನ ಮೂರನೇಯ ದಾನ ಶಾಸನವು ವಿಜಯ ಸಂವತ್ಸರವಾಗಿದ್ದು ಶಕವರುಷ ೧೩೩೬[6] ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ೫ ಗುರುವಾರ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೧೩ ಎಪ್ರಿಲ್‌೬), ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸ ದೇವರಾಯನ ನಿರೂಪದಿಂದ ಬಾರಕೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಶಂಕರ ದೇವ ಒಡೆಯ, ಇವನು ಊರಿನ ಮೂರು ಸಾವಿರ ಪರಿವಾರದವರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಕಂಗುಮಠದಲ್ಲಿ ವೈಷ್ಣವ ದೇವತೆಗಳಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮ, ಶ್ರೀ ಗೋಪಿನಾಥ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮನ್ನನಾರಾಯಣರ ಪೂಜಾ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಶ್ರೀಮದ್ವಾದವೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥ ಶ್ರೀ ಪಾದಂಗಳ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮತ್ ಜಿತ್ಯೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರಿಗೆ ಕೊಡೆವೂರ ಪಡುವಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಬೆಟ್ಟುಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ೩೦ ಹೊನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದನು ಎಂದು ಈ ಶಾಸನವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.[7] ಇದೇ ಶಿಲಾ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಈ ಕಂಗು ಮಠದ ಗುರುಪರಂಪರೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಬನ್ನಂಜೆ ಒಳಗುಳ್ಳ ದೇವಸ್ವ ಭೂಮಿ ಬಾರಕೂರು ಮೂರು ಸಾವಿರ ಪರಿವಾರದವ (ಸಭೆ)ರ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಇಷ್ಟಲ್ಲದೆ ಈ ಮಠದಲ್ಲಿ ಗೋಪಿನಾಥ ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ವೈಷ್ಣವ ದೇವತೆಯ ಆರಾಧನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಒಟ್ಟನಲ್ಲಿ ಜಿತ್ಯೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥ ಪಾಥಂಗಳವರ ನೇತ್ರತ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಮಠವು ಹಲವು ವೈಷ್ಣವ ದೇವತೆಗಳ ಆರಾಧನಾ

---

3 ARIE, 186

4 ಅದೇ ೧೮೭

5 SII, VII No 351 ; ಕೆ. ವಿ. ರಮೇಶ, ತುಳುನಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸ ಪುಟ೩-೮೪

6 ARIE, 1972 No 188

7 ಅದೇ No 189.

ಸ್ಥಳವಾಗಿತ್ತು. ಇದೇ ಮಠದ ಆವರಣದಲ್ಲಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಶಿಲಾ ಶಾಸನವು[8] ಎರಡು ದಾನ ಗಳನ್ನು ಈ ಮಠಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದನ್ನು ತಿಳಿಸು ತ್ತದೆ. ಒಂದು ದಾನವು ಶಕ ವರುಷ ೧೩೬೩ ರೌದ್ರಿ ಸಂವತ್ಸರ ಪುಷ್ಯ ಅಮವಾಸ್ಯೆ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೪೧ ಜನವರಿ ೨೨) ರಂದು ನಡೆಯಿತು. ಈ ಶಾಸನವು ರಾಮ, ಗಣಪತಿ ದೇವತೆಗಳ ಸ್ತುತಿಯಿಂದ ಆರಂಭವಾಗು ತ್ತದೆ. ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ಆಳಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮ ಪಾಲಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದ ಇಮ್ಮಡಿ ದೇವರಾಯ (ಗಜವೇಂಟೆಗಾರ) ಮತ್ತು ಇವನ ನಿರೂಪ ದಿಂದ ಬಾರಕೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದ ಚಂಡಪ್ಪರ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಈ ದಾಖಲೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಚಂಡಪ್ಪ ಒಡೆಯರು ತಮ್ಮ ಅರಸ ಶ್ರೀ ದೇವರಾಯ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯವಾಗಲೆಂದು ಮತ್ತು ಶತ್ರು ಕ್ಷಯವಾಗಲೆಂದು ಮತ್ತು ಐಶ್ವರ್ಯ ವೃದ್ಧಿಯಾಗ ಲೆಂದು ಕೊಂಗು ಮಠದ ಯತಿ ವೈಷ್ಣವ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪ್ರತಿ ಪಾದಕ ಶ್ರೀಮದ್ ಯಾದವೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥ ಶ್ರೀ ಪಾದಂಗಳ ಶಿಷ್ಯ ಶ್ರೀ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳಿಗೆ ಇವರು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಕೊಂಡು ಬರಲು ಭೂದಾನ ಮಾಡಿದರು. ಬಿಟ್ಟ ದಾನದ ಮೌಲ್ಯ ಕೊಡೆವೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಭೂಮಿಯ ೫೦ ಕಾಟಿಗ ದ್ಯಾಣ. ಈ ಕಂಗು ಮಠವು ಶಿವಳ್ಳಿಯ ಪಡುವವೋಣಿಯ ಒಳಗಿದೆ ಎಂದು ಈ ಶಿಲಾ ಬರಹತಿಳಿಸಿದೆ. ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿನಾರಾಯಣ, ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ವಿಠಲ ದೇವರ ಆರಾಧನೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥ ಶ್ರೀ ಪಾದಂಗಳು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು ಈ ದೇವತೆಗಳ ಆರಾಧನೆ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಳೆಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟದಾನ ಮೌಲ್ಯವು ಕೊಡೆವೂರ ನಾಣಿ ಮಧ್ಯಸ್ತನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ, ಇದೇ ಊರಿನ ತ್ರಯಂಬಕ ಆದಿವಾಸದ ಗ್ರಾಮದವರು, ತೆಂಕಣ ಕರ್ಕಟಕ, ಬಡಗಣ ಕರ್ಕಟಕ, ಶಂಕರ ಕುದುಕಾರ ಊರ 'ಜನನಿ' ಜಗತ್ತುಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು. ಈ ಮಠದ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಪೂಜಾ ಕಟ್ಟಳೆಗಳಾದ ಅಮೃತ ಪಡಿ ನಂದಾ ದೀಪ್ತಿ, ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿ ಜಯಂತಿ, ಪಂಚ ಪರ್ವ ಇವುಗಳ ಖರ್ಚಿಗೆ ಬಿಟ್ಟ ದಾನದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು (ಸಿದ್ಧಾಯದ ರೂಪದಲ್ಲಿ) ಮಧ್ಯಸ್ತ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಈ ಶಾಸನದ ಅಧ್ಯಯನ ದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ವೈಷ್ಣವ ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜಾ ವಿನಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟದಾನವಾದರೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಕೊಡೆವೂರ ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ದೇವರ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

ಇದೇ ಶಾಸನದ ೩೧ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ದಾನಶಾಸನವು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೂಡಾ ಈ ಮಠದ ಯತಿಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟದಾನವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಕಾಲ ೧೩೬೪ ದುರ್ಮತಿ ಸಂವತ್ಸರ ಕಾರ್ತಿಕ ೧೨ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೪೪೧ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೭) ಇದೇ ಮಠದ ಯತಿ ಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳು ಆರಾಧಿಸುವ ಶ್ರೀ ರಾಮ ದೇವರ ಅಮೃತಪಡಿ ನಂದಾ ದೀಪ್ತಿ ಉತ್ಸವ ನಡೆಸಲು ಬಾರಕೂರು ರಾಜ್ಯಪಾಲಕ ಚಂಡಪ್ಪ ಒಡೆಯರು ಅಯಿವತ್ತು ಕಾಟಿ ಹೊನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ಈ ಹಣ ಸಿವಳ್ಳಿ ಪಡುವಣ ಭಾಗದ ಒಳಗಣ ಬೆಳಿಕಲ್ ಅರ್ಕಳಿ ಬೆಟ್ಟು, ನಡುವರಿ ಸ್ಥಳಗಳ ಸಿದ್ಧಾಯದ ಮೊತ್ತ ವಾಗಿವೆ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಯದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಈ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಗೈಯುತ್ತಿದ್ದ 'ಸಾರಾಯದ' ಒಕ್ಕಲು (ಆಶ್ರಿತ ಒಕ್ಕಲು) ಗಳಿಂದ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಸಿದ ಮಧ್ಯಸ್ಥನಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಗಮನಿ ಸುವ ಸಂಗತಿ ಯಾವುದೆಂದರೆ, ಈ ದಾನವು ವೈಷ್ಣವೇತರ ದೇವತೆಗಳಾದ, ತ್ರಿಯಂಬಕ, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಮಹಾ ದೇವರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು ಬಿಟ್ಟದ್ದು. ಇದು ಆಗಿನ ಕಾಲ ದಲ್ಲಿದ್ದ ಮತೀಯ ಸೌಹಾರ್ದತೆಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಸನವು ಇಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಪರಿಧಿಯ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಹಾಯಕ ವಾಗಿದೆ.

ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಶಾಸನಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕಂಗುಮಠವು ಧರ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ವೈಷ್ಣವ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಸ್ಥಳ, ಇಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ

8 ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳಿಗೆ ನೋಡಿ ಕೆ. ಜಿ- ವಸಂತಮಾಧವ Religions in Coastal Karnataka NEW DELHI, 1989 P 116

ನಡೆಸುವವರು ವೈಷ್ಣವ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪರಿಣತರಾದ ಯತಿಗಳು ಈ ಮಠದ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಪೂಜಾ ಕಟ್ಟಳೆಗಳು ದೇವಾಲಯಗಳಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಭಾಗಗಳಾದ ಮಂಟಪ ಗರ್ಭಗೃಹ ಮತ್ತು ಬಲಿಕಲ್ಲು ಮಠದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಚೌಕಿ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟದ ಮಠವು ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪೂಜಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಪೂಜೆಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತಿದೆ. ಮಠದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ದೈವಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಕೊಂಡು ಬರಲು ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಭೂಮಿ ದಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಈ ದಾನಗಳು ಸಿದ್ಧಾಯದ ಮೌಲ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಈ ಮಠದ ಯತಿಗಳು ಅನುಪಸ್ಥಿತ ಭೂಹಿಡುವಳಿಗಾರರಾಗಲು ಸಹಾಯಕ ವಾಯಿತು. ಇವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಭೂಮಿ ಗಳನ್ನು ಹಲವು ತರಗಳ ಒಕ್ಕಲುಗಳಿಂದ ಬೇಸಾಯ ನಡೆಸಿ ಅವರಿಂದ ಗೇಣಿ ಹಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಕ್ರಮೇಣ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂತು.

ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಡಾ। ಮಾಧವ ಕಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಡಾ।ಸಂಪತ್, ಭಾರತ ಶಾಸನ ಇಲಾಖೆ, ಮೈಸೂರು ಇವರಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.